خراسان روزنامه صبح ایران
یک‌شنبه ۲۷ اسفند ۱۳۹۶ . ۲۹ جمادی‌الثانی ۱۴۳۹ . شماره ۱۹۷۸۴

ادامه از صفحه ۷

■ به‌هرحال یکی از مواردی که در ماموریت های ۱۰ گانه ابلاغی مقام معظم رهبری به شورا سپرده شد، موضوع وضع مقررات و سیاست گذاری در این حوزه است با این وصف که می فرمایید عده و عُده لازم را ندارید تکلیف این بند قانونی چیست؟

-احتمالا گفته اند که با این جمعیت می توان این کار را انجام داد و ما هم تلاش می کنیم این کار را انجام دهیم اما زمان بر خواهد بود به طور نمونه در تهیه قوانینی مانند مالکیت معنوی یا قانون تجارت الکترونیک یا قانون حفاظت از داده ها و حریم خصوصی ما دستی بر آتش زده ایم اما بسیار کار سنگینی است و استعداد آن در کشور وجود ندارد یعنی نه حقوقدان لازم را داریم و نه متخصصان چند رشته ای در این حوزه داریم ضمن این که کشش بازار هم موضوع مهمی است که نباید نادیده گرفت . قانون را برای خلأ که نمی توان نوشت برای جایی می نویسند که اجرایی شود بنابراین وقتی می گویم مشکل آگاهی داریم ناشی از همین وضعیت است . فرض کنید قانون را نوشتیم و ابلاغ هم کردیم آیا ساختارها باید آگاهی لازم را داشته باشد یا خیر؟

■ آیا با نهضت ترجمه این نقصان را نمی توان برطرف کرد؟

-نهضت ترجمه تا حدودی می تواند کمک کننده باشد. در نهضت ترجمه هم باید کسی یا کسانی باشند که این کار را انجام دهند و در مقابل کسانی هم باید باشند که آن را پیاده سازی کنند. به تازگی اتحادیه اروپا قوانینی را در حوزه فضای مجازی وضع کرده است . ما هم از سه سال پیش اعلام کردیم هر شبکه پیام رسانی که در کشور فعالیت می کند و تعداد زیادی از شهروندان ما در آن عضویت دارند باید اطلاعات شبکه پیام رسان و اطلاعات شهروندی ما را در داخل کشور نگهداری کند آن زمان این حرف چندان مورد پذیرش نبود . اما اتحادیه اروپا قانونی تصویب کرده است که طی آن از ۲۵ ماه می (پنجم خرداد ۱۳۹۷) هیچ اپلیکیشن خارجی نمی تواند اطلاعات شهروندان اروپایی را از جغرافیای اروپا خارج کند . مطمئنم بعد از اجرای این قانون پذیرش این حرف بین مردم و نخبگان ما بهتر خواهد شد و وقتی به شرکت های خارجی اعم از آمریکایی و اروپایی هم اعلام کنیم که اطلاعات شهروندان و به طور کلی دارایی های ملی و دارایی های فضای مجازی ما را از چارچوب سرزمین ما خارج نکنید، پذیرش بهتری خواهند داشت که طبعا تبادل دانش در این حوزه و نهضت ترجمه در این مسیر کمک کننده خواهد بود اما با این حال باید پذیرفته شود واقعا لازم در این زمینه صورت بگیرد که همه این ها البته زمان بر است.

■ به موضوع پیام رسان ها بپردازیم و این که تا کنون قول های زیادی برای حمایت از پیام رسان ها از طرف شورای عالی فضای مجازی و وزارت ارتباطات داده شده است از جمله اعطای وام های بدون بهره تا سقف ۵ میلیارد تومان و بدون ضمانت ، اما به تازگی طی اطلاعیه ای به پیام رسان های داخلی اعلام شده که وام ها با بهره ۸ درصد و بازگشت ۳۶ ماهه است این تناقضات باعث بی انگیزگی فعالان این عرصه شده؛ سوال این است که چرا آن چه روی کاغذ عنوان شده به آن چه اجرایی شده تا این اندازه متفاوت است؟ در شرایطی که اعلام می شود پیام رسان خارجی برای ما تهدید محسوب می شود چرا شرایط به گونه ای تسهیل نمی شود که شرکت های فعال در این حوزه رشد کنند؟

-در رابطه با پیام رسان های بومی نظر ما این است که این حوزه باید تقویت شود و این کار بیش از آن که با وام بخواهد انجام شود مستلزم اقدامات دیگری است . از جمله آن که این ها باید در فضای مجازی ما ادغام شوند وطوری با این فضا انسجام داشته باشند که برای مردم جاذبه ایجاد کنند . پیشنهاد می کنیم تا جایی که امکان دارد خدماتی که روی این شبکه ها داده می شود، خدماتی باشد که مردم در زندگی روزمره به آن ها نیاز دارند؛ مانند خدمات بانکی، اقتصادی، آموزشی و.... اعتقاد داریم سیاست های سوبسیدی جزاین که شرکت های لوس بار بیاورد نتیجه دیگری نخواهد داشت . یکی از موارد آسیب شناسی که در رابطه با اقتصاد کشور هایی مانند ایران به عمل آمده، این است که ما یارانه و حمایت را به طور موقت انجام نمی دهیم بلکه حمایت های ما دایمی است ! فرض کنید می خواهیم از خودروی ملی حمایت کنیم، این اقدام تا ۵۰ سال و بلکه بیشتر هم انجام می شود و این اشتباه است .

واقعیت این است که امروز فضای مجازی موفق در دنیا بدون کمک شکل می گیرد . ما هم علاقه مند بودیم پیام رسان های بومی در کشورمان بدون کمک شکل می گرفتند اما با توجه به خطراتی که در نبود پیام رسان بومی، امنیت و اقتصاد کشور را تهدید می کند، ضرب الاجل می گذاریم و می خواهیم سریع تر به نتیجه برسیم . بنابراین به این جمع بندی رسیدیم که کمک کنیم اما کمک ما قرار است موقت باشد در این مسیر اگر پیام رسانی موفق شد که فبها و گرنه باید راه های دیگری را مد نظر قرار دهیم .

■ آیا سعی شده است پروژه های تحقیقاتی در این زمینه تعریف شود؟ چون در حال حاضر به نظر می رسد مشکل اصلی ما در حوزه "دانش ترافیک" است . آیا سعی کرده اید پروژه های دانشگاهی و علمی را تعریف کنید که به جای دامپینگ هایی که شکل می گیرد و می تواند برای این کسب و کار ها مضر باشد، خلأ دانش را برطرف کنیم؟

- در حال حاضر چند اقدام را انجام می دهیم یکی آن که تعرفه را کاهش داده ایم که عمدتا به نفع مردم و برای مردم بوده است در واقع در این زمینه از مردم حمایت کردیم . اما مردم هنوز آن را حس نکرده اند . چون متاسفانه چیزی وجود ندارد که مردم بخواهند حس کنند .

■ می توان تجربه های کاربری ایجاد کرد مثلا طبق مدلی که درباره تلویزیون اینترنتی آیو ایجاد شد و در صورت استفاده کاربر از این نرم افزار چیزی از بسته مصرفی اینترنت او کم نمی شود ، چنین مدلی را برای پیام رسان هایی مانند سروش هم می توان ایجاد کرد تا به رشد این شبکه ها کمک کند .

-به هرحال من مسئول اجرا نیستم اما در محور هایی که صحبت کردیم اولا بزرگ ترین جایزه را به مردم دادیم که تصمیم بزرگی هم بود در حالی که بخشی از اقتصاد اپراتور های ما از محل فروش ترافیک است؛ اما با این حال پذیرفتیم که قیمت اینترنت را به یک سوم کاهش دهیم . جوایز کوچکی هم برای شرکت های منتخب در نظر گرفتیم و سعی کردیم جوایز مالی نباشد بلکه امکانات زیرساختی از جمله فضا، دیتاسنتر و برق و پهنای باند نامحدود و... به آن ها می دهیم .

■ البته ادعایی که تا همین هفته اخیر از سوی شرکت ها مطرح شده بود خلاف این است و معتقدند چیزی دریافت نکرده اند .

-خیر ما پهنای باند را به آن ها داده ایم . البته موضوعی که مطرح کردم که نباید شرکت ها را لوس کنیم همین است . به طور مثال برای اعطای وام در کشور قوانینی داریم و نمی توانیم قانون را زیر پا بگذاریم قانون می گوید شرکت ها در مقابل وامی که می گیرند باید وثیقه بدهند و ما هم ساده ترین وثیقه را که سفته است از آن ها خواسته ایم . اگر از سفته پایین تر چیزی وجود دارد، بگویید ما به آن ها بدهیم و معتقدم کسی که نتواند این وام جزئی را با ساده ترین وثیقه از بانک دریافت کند، توانایی اداره یک پیام رسان را ندارد . البته جلساتی هم با پیام رسان های بومی در مرکز داشته ایم آن ها مشکلات خود را مطرح کردند و ما سعی کردیم مشکلات را برطرف کنیم اما چنان چه دغدغه آن ها فقط وثیقه باشد، من در همان جلسه به آن ها اعلام کردم شرکتی که نتواند وثیقه را بدهد، به آن ها توصیه می کنیم این وام را نگیرند چون این پول را هم نمی توانند پس بدهند . به هرحال این پول بیت المال است و نمی توان آن را بخشید ما در نهایت می توانیم با شرایط بهتر یعنی اعطای وام کم بهره ۸ درصد به آن ها کمک کنیم . اما باز هم نظر ما این است که باید روی مقوله آگاهی بیشتر کار و مردم را آگاه کنیم که نمی توانند کسب و کارشان را روی پلتفرم خارجی بگذارند که هیچ تعهدی نه به مردم دارد و نه به دولت . به علاوه اعتقاد داریم رسانه ها باید این آگاهی رسانی را به مردم داشته باشند که لازمه داشتن کسب و کار پایدار استفاده از پیام رسان های بومی است . از طرف دیگر به شرکت های توانمند در این حوزه هم توصیه می کنیم حتما وارد این بیزینس شوند چون رسانه های نوین آینده اقتصاد محتوای دنیا هستند بنابراین فرصت های بزرگی در این پیام رسان ها قرار دارد و توصیه ما این است که هم سرمایه داران ما و هم متخصصان ما در این جهت حرکت کنند چون پیام رسان را از ارکان شبکه ملی اطلاعات می دانیم و حتما هم به این سمت حرکت می کنیم .

عکس: خراسان

> در حال حاضر یکی از نگرانی های ما این است که برخی شبکه های اجتماعی مانند تلگرام به دنبال این هستند که ارز مجازی خاص خود را عرضه کنند و برای این کار بنا دارند از فناوری های بسیار پیشرفته تری نسبت به آن چه در بیت کوین وجود دارد استفاده کنند. یک ارز مجازی در شبکه های اجتماعی در حال شکل گیری است که فعالیت ها با سرعت و به سهولت در آن انجام خواهد شد و به نظر می رسد نوعی مداخله در اقتصاد و نوعی خروج ثروت از کشور است

■ فرمودید برای حمایت از پیام رسان های بومی حمایت از ۵ پیام رسان در دستور کار قرار گرفته است آیا این جنس حمایت توجیه منطقی دارد؟ آن هم در شرایطی که بسیاری از کسب و کار های کوچک در این زمینه ایجاد می شوند و نیاز به حمایت دارند ؟

-به نظر ما همین ۵ پیام رسان هم خیلی کوچک هستند و بعید می دانم از این کوچک تر هم داشته باشیم و این نشان می دهد در کشور ما در این حوزه کسب و کاری وجود نداشته است . البته زمانی که موضوع حمایت از این پیام رسان ها را شروع کردیم، تعداد زیادی به ما مراجعه کردند که بیشتر هم دانشجو بودند ولی با این حال به نظر می رسد الان فقط یکی دو مورد شرکت موفق در این زمینه داریم که شبکه "بله" یکی از آن ها ست و به گفته خودشان، تا به حال ۲۰ میلیارد تومان در این حوزه هزینه کرده اند و از حمایت بانک ها هم برخوردارند .

■ سوال بعدی ما درباره ارز دیجیتال است . با توجه به این که این پدیده رفته رفته در حال فراگیر شدن است، رویکرد شورا در این خصوص چیست؟

-ارز دیجیتال هنوز به صورت ساختاری برای سیستم اقتصادی کشور ما شناخته شده نیست و توصیه ما به مردم این است که فعلا در این حوزه وارد نشوند . ما در این خصوص در حال مطالعه ایم و تصمیم گیری هایی خواهیم داشت اما تا اطلاع ثانوی قرار ما بر این است که در رابطه با ارز های مجازی هیچ مسئولیتی را نپذیریم .

■ آیا مطالعه ای که از آن صحبت می کنید در راستای همان فراخوانی است که وزیر ارتباطات برای ورود به حوزه شکل گیری ارز دیجیتال ملی و دعوت از متخصصان امر برای این موضوع مطرح کردند ؟

-خیر؛ مطالعه ما روی اصل مقوله ارز مجازی است و این که آیا در کشور باید ارز مجازی داشته باشیم یا خیر و اگر قرار است ارز مجازی داشته باشیم این ارز مجازی مورد استفاده داخلی داشته باشد یا خارجی یا هر دو ؟ نحوه تولید آن به چه شکل باشد ؟

در حال حاضر یکی از نگرانی های ما این است که برخی شبکه های اجتماعی مانند تلگرام به دنبال این هستند که ارز مجازی خاص خود را عرضه کنند و برای این کار بنا دارند از فناوری های بسیار پیشرفته تری نسبت به آن چه در بیت کوین وجود دارد استفاده کنند . در بیت کوین، هر معامله چندین ساعت طول می کشد تا به سرانجام برسد در حالی که یک ارز مجازی در شبکه های اجتماعی در حال شکل گیری است که فعالیت ها با سرعت و به سهولت در آن انجام خواهد شد و به نظر می رسد نوعی مداخله در اقتصاد و نوعی خروج ثروت از کشور است و نمی توانیم با فعالیت این گونه ارز ها موافقت داشته باشیم چون باعث خروج دارایی از کشور می شود بنابراین مطالعاتی را در دست انجام داریم که نحوه برخورد ما با این مقوله چگونه باشد ؟ خودمان چه چیزی را تولید کنیم ؟ کار نسبتا سنگینی است و اصل کار هم بر عهده بانک مرکزی است با این حال در شورا و مرکز ملی و با مشورت بانک مرکزی روی ابعاد موضوع در حوزه فضای مجازی، سیاست گذاری و قانون گذاری در این خصوص در حال مطالعه هستیم .

■ اگر بخواهید منصفانه عملکرد شورای عالی فضای مجازی را در پیاده سازی ماموریت های ۱۰ گانه ابلاغی مقام معظم رهبری ارزیابی کنید، به نظر خودتان شورا در کدام موارد موفق عمل کرده و در کدام موارد ضعف داشته است ؟

- در حال اجرای این ماموریت های ۱۰ گانه هستیم اما چون جلسات شورای عالی به میزان کافی تشکیل نمی شود فرصت پرداختن به همه این موارد فراهم نشده است اما با این حال تلاش کرده ایم در مرکز ملی فضای مجازی تمامی موارد را پیگیری کنیم . با این حال در برخی موارد با عدم همکاری دستگاهی مواجهیم یا ساختارهای ما برای پاسخ گویی مناسب نیست . به طور نمونه در حوزه دانش و علوم دانشگاهی در حوزه فضای مجازی، دچار مشکلات اساسی هستیم . درس های ما بسیار قدیمی اند و متناسب با خواسته های فضای مجازی روز نیستند در این زمینه صحبت هایی نیز با وزیر علوم سابق داشته ایم اما متاسفانه به جایی نرسید . البته به نظر می رسد بخشی از این مشکل مربوط به ساختار دانشگاهی ماست که طراحی درس و ایجاد رشته خارج از ید آموزش عالی است . همچنین برخی موارد نیز مانند سند امنیت نیازمند بودجه است . در حوزه روابط بین الملل نیز به دلیل اولویت های دیگری که در کشور وجود دارد هنوز کار جدی انجام نشده است در حالی که تمایل داریم در این حوزه هم به طور جدی تری وارد شویم و به نوعی دیپلماسی فضای مجازی در کشور و در سطح بین الملل تقویت شود . البته برای سال ۹۷ در حال تهیه اولویت ها هستیم و برنامه نسبتا جامعی هم بر اساس همین توصیه های مقام معظم رهبری تدوین کرده ایم که امیدوارم بخش عمده ای از آن را تا پیش از پایان سال تصویب کنیم چون طبق قولی که رئیس جمهوری داده اند تا پایان سال شورا یک جلسه دیگر هم خواهد داشت . به هرحال در سال ۹۷ برنامه مشخص تری برای فضای مجازی کشور خواهیم داشت .

■ شخصا از تلگرام استفاده می کنید ؟

-بله؛ به هر حال من هم در استفاده از تلگرام از بقیه مردم جدا نیستم و به دلیل آن که می خواهم با مردم در ارتباط باشم از رسانه هایی که در این فضا وجود دارد، استفاده می کنم .

■ روزانه چه میزان از وقت خود را در شبکه ها از جمله تلگرام صرف می کنید ؟

-به طور میانگین کمتر از نیم ساعت نیست و اغلب بین نیم تا یک ساعت وقت می گذارم . البته شبکه های داخلی یا به عبارتی هر ۵ شبکه پیام رسان منتخب و از جمله شبکه اجتماعی "بله" را هم نصب کرده ام تا علاوه بر فعالیت های شخصی، برآوردی هم از کیفیت و تعداد مخاطبان این شبکه داشته باشم . بنابراین یک ارزیابی عملکردی داریم و بعضا خواسته هایی هم از آن ها داشته ایم و پیشنهاد هایی هم در جهت بهتر شدن شبکه ارائه کرده ایم .

■ فعالیت شما در شبکه هایی مانند توئیتر و اینستاگرام چگونه است ؟

-من در توئیتر فعال نیستم اما رپیورت هایی را که روزانه از توئیتر می آید مطالعه می کنم به ویژه ۳۰ توئیت اول کشور را که بیشترین اقبال را از سوی کاربران پیدا می کنند، می خوانم .

■ به صورت گمنام هم در توئیتر حضور ندارید ؟

-خیر؛ به هیچ وجه در توئیتر نیستم .

■ آیا مسئله پیامک های ناخواسته که خیلی از کاربران را رنج می دهد تا به حال دغدغه شما هم بوده است ؟

- خیر؛ من امکان دریافت تمامی پیامک های تبلیغاتی را روی گوشی های موبایلم مسدود کرده ام و تا کنون هم مورد چندانی در این زمینه نداشته ام . با این حال مکانیزمی در شورای عالی فضای مجازی دنبال شد ومصوبه ای نیز در همین زمینه به تصویب رسید و وزارت ارشاد هم مسئول رسیدگی به این مسئله شد . بالاخره باید این را هم در نظر داشت که فضای مجازی یک مقدار هم نشتی دارد .

■ اگر چه فکر نمی کنم جنس استفاده شما از اینترنت مانند دیگران باشد و قطعا سرویس به مراتب بهتری دریافت می کنید؛ با این حال این سوال را مطرح می کنم که آیا با مشکل حجم خوری اپراتور های اینترنتی مواجه بوده اید ؟

-خیر؛ بعضا دوستان هوای ما را دارند و این در را چندان احساس نمی کنیم اما به هر حال سازمان تنظیم مقررات به این موارد رسیدگی می کند و اگر موارد حادتری در این زمینه وجود دارد چنان چه به ما گزارش شود آمادگی پیگیری داریم .

■ گوشی شما رجیستر شده یا خیر ؟

- خیر؛ گوشی من قبل از اجرای رجیستری فعال بوده بنابراین رجیستر نشده است .